

Posudek vedoucího disertační práce

Autor: Mgr. Denis Ciporanov

Název disertační práce: **Pojem umění a jeho definice: mezi funkcí a procedurou**

Vedoucí práce: Doc. Tomáš Kulka, PhD.

Denis Ciporanov si jako téma své disertace zvolil jeden z ústředních problémů analytické estetiky, problém definice pojmu umění. Autor systematicky mapuje vývoj debaty o tomto problému od samých počátků analytické estetiky až k její vyústění v dnešní době. K systematickému uspořádání této debaty přejímá autor terminologii Stephena Davise, v které hrají hlavní roli protikladné pojmy „proceduralismus“ a „funkcionalismus“, na rozdíl od Davise, který v principiálním sporu těchto dvou směrů argumentuje pro správnost prvního přístupu, však podrobuje Ciporanov proceduralismus ostré kritice a naopak hájí stanovisko funkcionalistické.

Ciporanova doktorandská práce je rozdělena do čtyř částí. V první, úvodní části nazvané „Definice jako konceptuální problém“ se kromě stručného historického exkurzu o vývoji chápání pojmu umění autor zabývá nejprve problematikou definice jako takové, pak rolí definice v estetice a nakonec problémům spojeným konkrétně s definicí umění.

Druhá část, nazvaná „Analytická estetika: obrat k jazyku a definice“, sleduje vývoj debaty o možnostech definice umění od poloviny dvacátého. Autor nejprve představuje antiesencialistickou tezi a její dopad na estetiku. Její kořeny stopuje k pozdnímu Wittgensteinovi, na kterého navazuje Morris Weitz, kterému, jakožto hlavnímu

představiteli antiesencialistické doktríny v estetice, je věnována jedna z kapitol. Následná kapitola se zabývá kritikou této doktríny a zavedením tzv. vztahových atributů do diskuse o definicích umění (Maurice Mandelbaum). Jako vyústění této kritiky představuje Denis Ciporanov teorii Arthura Danta spolu s jeho klíčovým pojmem „svět umění“ (artworld). Od Danta přechází autor v další kapitole logicky k rozboru institucionální teorii umění George Dickeyho. Druhá část je uzavřena analýzou a kritikou Levinsonovy „historické“ teorie a definice umění.

Třetí část, nazvanou „Funkcionální definice umění: problém estetické funkce“ začíná autor obecným úvodem do problematiky, v kterém též představuje základní předpoklady funkcionálního přístupu. Těžištěm této části (kterou považuji též za nejvýznamnější, nejpřínosnější a nejoriginálnější část celé práce) je komparace dvou filosofů zcela jiné provenience působících ve zcela jiném intelektuálním prostředí, jejichž klíčové teze jsou si nicméně překvapivě blízké. Jde o Jana Mukařovského a jednoho z nejvýznamnějších amerických filosofů, Nelsona Goodmana. Ciporanov se soustřeďuje na srovnání dynamičnosti jejich funkcionální teorií, na myšlenku netransparentnosti uměleckých znaků a dynamiku referenčních vztahů.

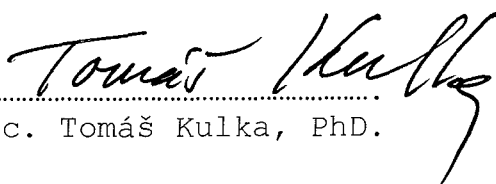
Ve závěrečné části, nazvané „Závěr: Funkce či Procedura“, Najdeme kromě shrnutí hlavních tezí práce též kritický rozbor dalšího problému spojeným s definicemi umění, problému zda lze striktně oddělit odpověď na klasifikační otázku, co je umění, od odpovědi na normativní otázku, co je dobré umění.

Celkové hodnocení

Za důležitý klad práce považuji již samotný výběr autorů (Wittgenstein, Weitz, Mandelbaum, Danto, Dickie, Levinson, Mukařovský, Goodman), okolo kterých je Ciporanova disertace postavena, neboť v debatě o charakterizaci umění, které se účastnilo nepřehledné množství teoretiků, hrají výše zmínění skutečně klíčovou roli. Zmapování složitého terénu debaty týkající se možností definovat umění, její systematické uspořádání a kritické zhodnocení je též samo o sobě důležitým přínosem pro českou estetiku. Přínosem, který tento rámec však rozhodně přesahuje, je originální, erudovaná a nanejvýš zajímavá komparace Jana Mukařovského a Nelsona Goodmana. Na myšlenkovou blízkost těchto dvou velkých filosofů, pokud vím, ve světě dosud nikdo nepoukázal.

Z těchto důvodů disertační práci Denise Ciporanova jednoznačně **doporučuji k obhajobě.**

Praha, 24. 3. 2009

.....
Doc. Tomáš Kulka, PhD.